

מכתבי כ"ק אדמו"ר שליט"א*

. . . כאן מוסגר קונט' לכ"ד טבת¹ מכ' כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א² ומכ' ממחנה ישראל, ובאשר זהו דבר השייך לכל נפש בטח ישתדלו בזה בפרסום המתאים . . .

ובכתבי ע"ד חלוקת הש"ס עלה ברעיוני – איך הוא: אם נחשב³ לכאו"א כאלו למד וסיים כל הש"ס במשך שנה זו, או רק שלמד המסכת שלו, אלא שבאופן חלוקת הש"ס ה"ז נוסף על למוד מס' אחת ג"כ חלק מלימוד ש"ס כולם. ואין זה שייך לענין קרבנות הצבור, כי שם עצם הענין נעשה רק בהשתתפות כל הצבור. ויש לקשר זה עם ענין השותפות מהו, אם יש לכאו"א כל הנכסים או רק חלק בלבד בכל פרט ופרט מהם.

ואני אמרתי בחפזי בלי עיון הראוי לע"ע – דיש להביא ראי' דנחשב לכאו"א כאלו למד כל הש"ס כי מרובה מדה טובה ממדת כו', ומצינו הפס"ד לענין שבת (שבת צג, ב) דמלאכה שעשאוה שנים, אם זה אינו יכול וזה לא יכול בפ"ע, שניהם חייבים ודי בשעור אחד לכולם*. ואפילו למאן דפליג – י"ל דשאני שבת דיש קרא יתירה למעוטי, כדאיתא שם ע"א. וגם בנדו"ד ה"ז כאו"א אינו יכול בפ"ע: בבעלי עסק – מפני הציווי דהנהג בהם מנהג דרך ארץ, וביושבי אוהל – מפני החיוב בלימוד לעיונא, בהלכה למעשה, בפנימיות התורה, וכו'.

(ממכתב כ"ב טבת תש"ט – אגרות קודש ח"ג ע' לח"ט)

(* לאחר זמן מצאתי ראי' זו בשו"ת נחלה לישראל להרב יחיאל מיכל אב"ד גינוב ס"י אות טז. ושם סט"ז אות ט' הביא מתבו"ש ס"ב סקנ"ב דבשאר דברים, דלא ילפינן ממשכן, זה א"י וזה א"י ג"כ פטורין. ובס' ק"ס למהרש"ך בהשמטות לשנו"ח סמ"ה האריך. ובשו"ת ח"צ ספ"ב בשם הרשב"א להיפך דבשאר דברים אפילו זה יכול וז"י חייבים וביד שאול ליו"ד שעא ס"ו שקו"ט. ועיין מג"א תרפ"ז סק"ג. ועיין חו"מ קע"ה ס"ב. מחנה אפרים הל' זכ"י ומתנה ס' א.

-
- 1) לקו"ד ליקוט כח, אשר בהוספה לשם נדפסה הודעה אודות חלוקת הש"ס (נעתקה לעיל ע' 455).
 - 2) ע"ד חלוקת הש"ס, נעתק לעיל ע' 456.
 - 3) בפרטיות יותר – במכתב כ"א טבת תשי"א (לקמן ע' 460 ואילך).

(* ההתעוררות ע"ד קיום תקנת חלוקת הש"ס ב"ט כסלו – נזכרה בעוד מכתבים (שנדפסו בסידרת אגרות קודש ולא נעתקו להלן). והם: אדר"ח אייר תשי"ג (אגרות קודש ח"ז ע' קסח); כ"ז ניסן תשי"ד (שם ח"ח ע' שסב); כ"א אייר תשי"ד (שם ח"ט ע' סא); א' טבת תשס"ו (שם ח"י ע' קפג); כ"א טבת תשס"ו (שם ע' קצג); אדר"ח כסלו תשס"ז (שם ח"י"ב ע' קד); א' אייר תשי"ז (שם חס"ו ע' צט); ח' טבת תשי"ח (שם חס"ז ע' ר); כ"ב תמוז תשי"ח (שם ח"י"ז ע' רסג).

במענה על מכתבו מב' שבט בצירוף רשימת חלוקת הש"ס בביהכ"נ שלהם.
 (א) הכנסתי הרשימה להיכל כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א ומוסג"פ מכתבו
 מענה עד"ז ולפענ"ד טוב שיעשה פוטו ממכ' זה וידביקוהו בכותלי ביהכנ"ס
 וקנאת סופרים תרבה חכמה, ראה ד"ה החלצו פט"ו.

(ב) בטח ידביקו בכותלי ביהכ"נ רשימת המשתתפים בחלוקת הש"ס ויהי'
 לחיזוק ולזכרון טוב בהיכל ה', והוא מנהג ליובאוויטש . . .

(מכתב ר"א שבט תש"ט - אגרות קודש ח"ג ע' נא)

(1) נעתק לעיל ע' 457.

. . . ומש"כ דבקי מוציא כו' מפני דשומע כעונה - לכאורה אינו דהרי
 מוציא גם עם שבשדות, ואינו דאינו שייך חלוקת הש"ס דתימא הוא לומר שגם
 עם שבשדות יקחו חלק בשכר.

(ממכתב אמצע שבט תש"ט - אגרות קודש ח"ג ע' נב)

. . . מה שדייקתי² בענין שכר כאו"א מהמשתתפים בחלוקת הש"ס הוא
 שיהי' לא רק חלק מכל הש"ס (דפשיטא שאינו דומה לימוד מס' ברכות בפ"ע
 או לימוד מס' זו כשיהי' ג"כ חלק מלימוד כל הש"ס, וכמשנ"ת דאז יש ג"כ אור
 העולה על כולנה - שהיחווה"א רפי"ב), אלא שיהי' שכרו כאלו למד כל הש"ס.
 וע"ז היא הראי' שבשבת חייב כאו"א גם אם אין אלא שיעור אחד, היינו שכאו"א
 חייב על הכל . . .

(ממכתב ר' אדר תש"ט - אגרות קודש ח"ג ע' פה)

(2) במכתב כ"ב טבת תש"ט (לעיל ע' 458).

. . . דאָ מאַכט מען חלוקת הש"ס כד"ט³. ומה טוב, ווען איר פאַרענדיקט ביז דאָן אַ מס' קען זיין פון די קלענערע אין צאָל בלעטער.
(ממכתב י"ג כסלו תשי"א – אגרות קודש ח"ד ע' סט"ט)

(3) בשנת תשי"א (זמן כתיבת מכתב זה) הי' נהוג לסדר חלוקת הש"ס בכ"ד טבת. ובשנת תשי"ג נקבע שוב ליי"ט כסלו (ראה לעיל ע' 455).

. . . מדי שנה בשנה הי' גם כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ משתתף בחלוקת הש"ס זו, ואשתקד לקח מסכת סוכה.

* * *

כל שנים עשר חדש אלו דשנת ההסתלקות מוכשרים ביותר לחיזוק ההתקשרות עם נשיאנו הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ.
והשתתפות בחלוקת הש"ס זו, תקנה שכ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ השתדל בחיזוקה והפצתה, הנה, נוסף על שאר הענינים שבזה, תוסיף שמץ גם היא בהתקשרותנו הנ"ל, ללכת בדרכיו אשר הורנו ונלכה באורחותיו נצח סלה ועד.
(טו"ב טבת תשי"א⁴)

(4) מה"פתח דבר" ללקוטי דיבורים (ליקוט לב) – ח"ד תקפג, ב. בסוף הליקוט נרפסה ההודעה אודות חלוקת הש"ס (נעתקה לעיל ע' 455).

ב"ה, ערב שבת קדש כ"א טבת, ה'תשי"א
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' מהר"י שי'

שלום וברכה!

מוסג"פ החוברת ליום כ"ד טבת הבע"ל⁵, הוא יום ההילולא של רבנו הזקן, ובבקשה לזכות את הרבים בחוברת זו, ולהשתדל בחלוקת הש"ס במקומו ומחנו, אם בפ"ע או ע"י צירוף עם אלו הנמצאים במקום אחר, וכמבואר בהחוברת.
– ויש לומר אשר באופן כזה ישנם כמה ענינים: א) ת"ת של המסכתא אשר לקח לחלקו. ב) כמו שלימוד כל הש"ס הוא יותר גדול מצירוף לחוד של לימוד כל

(5) לקו"ד ליקוט לב (ח"ד תקפג, א ואילך).

המסכתות אשר בו, שלכן נתוסף אז דבר חדש – סעודת השמחה שעושיין בגמרה של תורה⁶ דוקא, כך לימוד המסכתא⁷ בתור חלק מלימוד כל הש"ס גדול יותר מלימוד המסכתא בפ"ע. ג) ע"י השתתפותו עם שאר הלוקחים חלק בחלוקת הש"ס – יש לו שייכות גם ללימודם, וכאילו לומד כל הש"ס⁸ כולו. ד) ע"י השתתפותו הנ"ל, אולי אפ"ל דנחשב כלימוד בעשרה⁹ ויותר, שגדל מעלתו¹⁰ על הלימוד ביחידות. ה) קודם הלימוד הרי יכול לזכות ולתת חלק בת"ת שלו לאחרים (שו"ע יו"ד רסרמ"ו) והרי גם בנדו"ד כאו"א מהמשתתפים רצונו ב(זכות) לימוד כל הש"ס כולו, ובמילא מקנה ומזכה לכל או"א מהמשתתפים בלימודו. –

ויהי רצון אשר ע"י קיום תקנה זו של בעל ההילולא, הנה "שרש נשמתו יאיר אור ושפע רב זכותו להגן מגן נפשנו עליו ועל כל ישראל ממקור החיים וחיי החיים להעלותם מעלה מעלה בעילוי אחר עילוי ולקשרם בקשר אמין וחזק בה' אחד ע"י התורה דבה מתקשרין ישראל בקב"ה".

ובפרט בשנת הסתלקות כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, אשר, בלשון שכתבו בני כ"ק אדמו"ר הזקן "נוטל כבוד מבית חיינו עטרת תפארתנו נזר ישראל צפירת תפארה" עד כי בעגלה דידן, ה' "ישלח לנו גואל הצדק ויוציאנו מאפלה לאורה, והקיצו ורננו שוכני עפר, וישמיענו נפלאות מתורתנו, תורת ה' תמימה משיבת נפש. אמן, כן יהי רצון"¹¹.

(אגרות קודש ח"ד ע' קכרקכז)

בגמרא של תורה: רמ"א בשו"ע או"ח סתרס"ט – והוא מיל"ש (מ"א, ג) – לענין תושב"כ. ומנהגן של ישראל בשמחה יתרה בסיום הש"ס מבסיום מסכתא. אף שגם זו סעודת מצוה היא (שם רמ"א סתקנ"א ס"י).

כך לימוד המסכתא וכו': כמה דוגמאות לזה, ואחת מהן: לריש ליקיש דחצי שעור מותר, אם חושב להשלים אסור (ירושלמי תרומות פ"ו ח"א) – וראה שער היחוד והאמונה רפ"ב.

וכאילו לומד כל הש"ס: – עד"ז יש לחקור בשותפות אם יש לכאו"א כל הנכסים. או דיש לכאו"א חלק בכל חלק מהם. ובנדו"ד יש להביא ראי' מעונשין – דמרוכה מדה טובה – דמלאכה שעשאוה שנים (שבת צג, א ושם) הלכה דאם זה אינו יכול זה א"י שניהם חייבים ודי בשיעור אחד לשניהם – (ואפילו למאן דפליג – י"ל דשאני שבת דיש קרא יתרה למעוטא), וגם בנדו"ד כאו"א בפ"ע אינו יכול: בעלי עסק מפני הציווי דהנהג בהם מנהג דרך ארץ, ויושבי אהל – מפני החיוב בלימוד שאר חלקי התורה. – ועיי"ג שו"ת חכם צבי ספ"ב בשם הרשב"א דמלבד שבת הנה גם זה יכול וז"י שניהם חייבים. – שוב מצאתי הראי' משבת בשו"ת נחלה לישראל ומציין לחבו"ש ס"ב סקנ"ב. ק"ס למהרש"ק. מחנה אפרים ה' זכ"י ומתנה ס"א. ואכמ"ל.

דנחשב כלימוד בעשרה: ראה מנ"א סתרפ"ז סק"ג. ר"ח ליומא (נא, א): פסח ראשון קרבן צבור הוא, דבכנופיא אתי, דהא כל ישראל חייבין לעשותו.

שגדל מעלתו: אגה"ק סכ"ג.

"שרש . . . בקב"ה" . . . "נוטל . . . תפארה" . . . "ישלח . . . רצון": הקדמת שו"ע רבנו הזקן.

. . . בנוגע לחלוקת הש"ס וחלוקת המשניות הנה כיון שאדה"ז השתדל בתקנת חלוקת הש"ס, כמובא בסוף אגה"ק ואדמו"ר מהר"ש כותב בתורתו שכל אחד צריך לגמור עכ"פ מסכת אחת בשנה – הנה אם אין מקום בשו"א לשתייהן הרי דין קדימה לראשונה.

נהניתי במש"כ בסיום המשניות דצ"ל עוז וגם שלום כו' (וע"פ פשוט הוא כמרז"ל דהקב"ה נותן כח ועוז כדי שיוכלו לקבל ברכתו – סנה' ק, ב, ולכן הקדים בכתוב עוז ליברך בשלום) ובהתועדות כאן נתבאר דיוק לשון המשנה "לא מצא . . . אלא" דהול"ל בקיצור דרנןן השלום כלי כו' והעיקר איך אפ"ל כלי לברכה שהיא בלי די אשר חדא מתורצת בחברתה ובטח ישנה רשימה. ואכמ"ל.
(ממכתב כ"א שבט תשי"א – אגרות קודש ח"ד ע' קנד)

בנועם קבלתי מכ' מכ"ב טבת, וכבקשתו הזכרתיו בהתועדות דכ"ד טבת העבר יום ההילולא של רבינו הגדול.

כן נרשם כבקשתו בהמשתתפים בחלוקת הש"ס.

ובמענה על שאלתו את המסכת שנרשמתי אני, בחלוקה זו, הנה הם מס' סוכה וסנהדרין, בל"ג.

וכדי שלא להוציא הנייר וכו' הנני מעתיק פרק א' ממה שנאמר בעת ההתועדות, נשען על הסיפור שהרב המגיד הנה בתחלת בואו של אדמוה"ז למעזריטש, סידר אשר בנו ה"מלאך" ילמוד עם רבינו הזקן תורת החסידות, ואדמוה"ז ילמוד עם ה"מלאך" תורת הנגלה. וכשהתחילו בלימוד: מאימתי כו', ואדמוה"ז התחיל לפרש את המשנה, אמר המלאך אשר הוא מפרש אימתי מלשון אימה ופחד, ובקשור תחלת הש"ס עם סופו (כי בחלוקת הש"ס כאן הנה מחלקים ג"כ את הסדרי משניות, ואף שהסיום הי' בהמס' נדה, קשורים זה בזה).

דסיום המשנה הוא לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, שלום והתאחדות דכל בני ישראל, וכמבואר ג"כ בתניא פל"ב, ברכנו אבינו (כאשר) כולנו כאחד, ואחדות אמיתי של בנ"א בכלל ואפילו בני"י בפרט, הנה א"א הוא כשישנה איזה פני' ותועלת באמצע, כי אז הרי אינו מתאחד עם השני, כ"א מחשב תועלת – לעצמו, ואחדות אמיתית אי אפשרית אלא כמבואר בתניא פל"ב מפני שכולם מתאימות ואב אחד לכולנה כו' מצד שרש נפשם בה' אחד. וכמבואר בדא"ח אשר שרש הנשמות הם למעלה אפילו מתומ"צ, וכמרז"ל בב"ר בתחלתו, מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר, ואפי' לתורה כמ"ש דבר אל בני"י. וזהו התחלת הש"ס בק"ש והסיום בכלי שמחזיק ברכה הוא השלום, אשר השלום הוא ע"י שאומר ק"ש – ה'

אחד, אבל כדי שתהי' האמירה אמיתית, צריך להיות ע"י ומאימתי, קב"ע, ולא מצד השכל וטעם, אפי' שכל וטעם דקדושה, ולדכותי' יספיק הקיצור . . .
(ממכתב כ"ז טבת תשי"ב - אגרות קודש ח"ה ע' קעב'קעג)

. . . בנועם קראתי רשימת המשתתפים בחלוקת הש"ס, אף שאין ניכר, מתוך הרשימה, למתי - בל"נ - יסיימו, אם מצטרפים בזה עם חלוקת הש"ס דכאן שבמילא הוא בי"ט כסלו, או הגבילו למועד אחר, בכ"א - יה"ר שיהי' בהצלחה, וכפי המבואר במכתבי מאז אודות חלוקת הש"ס, שע"פ הסוגיא (שבת צ"ג ע"ב) לענין שנים שעשו דזה אינו יכול כו', הנה י"ל שלכל אחד מהמשתתפים יש לו הזכות כאילו למד כל הש"ס. ומטובו למסור את איחוליי וברכתי לכאו"א מהמשתתפים . . .

(ממכתב י"ז סיון תשי"ג - אגרות קודש ח"ז ע' ערה)

. . . כותב ע"ד השיעורים שיש לו. ולפלא שאינו מזכיר ג"כ אמירת תהלים לאחר התפלה שחרית (שהוא מתקנת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו תקנה השוה לכל נפש), וכן אשר משתתף בחלוקת הש"ס, שע"פ האמור בכמה מלקוטי דבורים הנדפסים ע"י מחנה ישראל שזהו מנהג עתיק והחזיק בו ופרסם אותו ג"כ נשיאנו נשיא חב"ד. ותקותי שאין זה רק חסרון בכתיבה אבל בפועל יש לו גם שיעורים הנ"ל.

(ממכתב כ"א אדר ב' תשי"ד - אגרות קודש ח"ח ע' קצב)

במענה על מכתבו מג' שבת, הנה ת"ח על ידיעות הטובות מהתועדות ביום בהביר י"ט כסלו חג גאולתנו ופדות נפשנו ומקיום האמור באגרת הקדש לרבנו הזקן בסופו בעל השמחה שחלקו המסכתות של הש"ס בין המשתתפים בהתועדות, וגודל הענין בזה אין צריך ביאור, לאחרי שנצטוינו בהנ"ל עד"ז, ובפרט ע"פ המובן מהסוגיא דמלאכה שאי אפשר לעשותה אלא ע"י שנים ורבים שאז נחשב כאילו כל אחד מהם עשה כולה (עיין שבת צ"ג ע"ב), הרי גם בלימוד וסיום הש"ס מבין כולם ע"פ תורה ה"ז כאילו כל אחד ואחד מהם התחיל וגמר כל הש"ס ליום המיועד.

ויה"ר שיהי' לימודם מתוך שמחה ובהתחברות עם לימוד פנימיות התורה

נשמתא דאורייתא, שאז גם לימוד הנגלה גופא דאורייתא הוא בחיות נפלא ובהתקשרות בגלוי וסתים דישראל אורייתא וקוב"ה עד שכולא חד, ובפרט שמקום ההתחלה והסיום הוא בבית הכנסת שמתאחד קו התפלה וקו התורה גם יחד.

בברכה ובפ"ש כל המשתתפים בחלוקת הש"ס המתועדים ומתפללי ולומדי ביהכ"נ שלהם.

(מכתב ט"ו שבט תשט"ו - אגרות קודש ח"י ע' שכא)

מאשר הנני קבלת מכתבו.

ונמסר רצונו הטוב להשתתפות בחלוקת הש"ס שמתחלק כאן ביום בהיר י"ט כסלו יום גאולתנו ופדות נפשנו ובצירוף בקשתו שיהי' מהמסכתות שלומדים בהדף יומי.

וכבר נתבאר באחת ההתועדות ע"פ המבואר באחרונים שהמשתתפים בחלוקת כאלו, ה"ז כאילו למדו כל הש"ס במשך שנה זו ויה"ר שיהי' הלימוד חדור אור וחום חסידותי גופא דאורייתא חדור נשמתא דאורייתא וכמבואר בזוה"ק (חלק ג' קנב, א) . . .

(ממכתב י"ב טבת תשי"ז - אגרות קודש ח"ד ע' רסה)

